

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej, členiek senátu JUDr. Marianny Reiffovej a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa **Ing. P. K.**, bytom v B., P. č. X. zastúpeného JUDr. P. J., advokátom v B., N. č. X, proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o výšku starobného dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. júna 2007, č.k. 6 Sd 167/2006-20, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 20. júna 2007, č.k. 6 Sd 167/2006-20, **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporkyne z 28. februára 2006 číslo X. **z r u š u j e** a vec jej **vracia** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odporkyňa **je povinná** zaplatiť do rúk právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. J. sumu 4 647 Sk trov právneho zastúpenia, do 10 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom z 20. júna 2007, č.k. 6 Sd 167/2006-20, potvrdil rozhodnutie z 28. februára 2006 číslo X., ktorým odporkyňa priznala navrhovateľovi starobný dôchodok podľa § 21 zákona č.100/1988 Zb o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a podľa § 259 ods.1 a § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) od 1. januára 2005 v sume 18 097 Sk mesačne.

V odôvodnení tohto rozsudku krajský súd uviedol, že navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok v roku 2003, preto rozhodujúcim obdobím na zistenie jeho priemerného osobného mzdového bodu boli kalendárne roky 2002 až 1994, ale keďže v tomto rozhodujúcom období nebolo najmenej desať kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body, rozhodujúce obdobie sa predĺžilo pred rok 1994 tak, aby v ňom bolo desať kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body. Z dôvodu, že v rokoch 1993, 1992 a 1991 navrhovateľ nemal žiaden osobný vymeriavací základ, osobný mzdový bod bolo možné určiť až za kalendárny rok 1990, o ktorý bolo ďalej predĺžené rozhodujúce obdobie. Súd prvého stupňa zistil, že navrhovateľ čerpal v rokoch 1990 a 1994 neplatené voľno zo študijných dôvodov, teda nepracoval celý kalendárny rok a mal nižší osobný vymeriavací základ ako by mal, keby pracoval po celý kalendárny rok, preto nebolo možné kalendárne roky 1990 a 1994 vylúčiť z rozhodujúceho obdobia a nahradiť ich kalendárnymi rokmi 1999 a 1988 (správne zrejme 1989 a 1988), kedy navrhovateľ pracoval celý rok, pretože za roky 1994 a 1990 bolo možné určiť osobný mzdový bod (ako podiel osobného vymeriavacieho základu a všeobecného vymeriavacieho základu) bez zohľadnenia obdobia, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 255 ods. 3 prvej vety zákona o sociálnom poistení.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ. Navrhol rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie s tým, že mu nahradí trovy konania. Tvrdil, že odporkyňa v zásade počítala jeho dôchodok v súlade s § 61 až § 63 ods. 1, § 63 ods. 7 a 8 a § 255 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, avšak počítala primerný osobný bod z rokov 1990, 1994 až 2002. Za sporný označil rok 1990, kedy odporkyňa počítala osobný mzdový bod 0,2328, zodpovedajúci podielu osobného a všeobecného vymeriavacieho základu, bez alikvotnej časti 0,234 bodu 0,3 (patriacej podľa § 255), čím by bol výsledný osobný mzdový bod v tomto roku 0,4668 a nielen 0,2328. Za ďalší sporný rok označil navrhovateľ rok 1994, v ktorom by bol výsledný osobný mzdový bod 1,2613 ako alikvotná časť 0,1908 bodu 0,3 (patriacej podľa § 255) a 1,0705 podielu osobného a všeobecného vymeriavacieho základu a teda nielen 1,0705. Iný výpočet tak, ako je uvedený v rozhodnutí, považuje navrhovateľ za odporujúci zákonu, lebo v sporných rokoch 1990 a 1994 odporkyňa počítala osobný mzdový bod bez zohľadnenia skutočnosti, že v týchto rokoch čerpal voľno podľa § 255 zákona o sociálnom poistení, kedy si zvyšoval kvalifikáciu.

Odporkyňa navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa treba vyhovieť.

Podľa § 66 ods. 1 zákona o sociálnom poistení suma starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia a dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty.

Podľa § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku s výnimkou kalendárnych rokov pred 1. januárom 1994, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 63 ods. 8 tohto zákona, ak v rozhodujúcom období určenom podľa ods. 7 nie je najmenej desať kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body, alebo je v ňom obdobie, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 255 ods. 3 prvej vety, sa predlžuje rozhodujúce obdobie pred rok 1994 postupne tak, aby v ňom bolo desať kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body bez zohľadnenia obdobia, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 255 ods. 3 prvej vety.

Podľa § 255 ods. 3 zákona o sociálnom poistení za náhradnú dobu, dobu štúdia a dobu výkonu civilnej služby, ktoré sa hodnotia ako doba zamestnania získaná podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 a ktoré trvali celý kalendárny rok, patrí osobný mzdový bod vo výške 0,3, 0,6 v prípade materskej dovolenky. Ak sa kryjú tieto doby navzájom, patrí osobný mzdový bod vo výške 0,3, 0,6 v prípade materskej dovolenky, len raz. Ak tieto doby trvali len časť kalendárneho roka, osobný mzdový bod sa určí ako súčin pomernej časti osobného mzdového bodu a počtu dní týchto dôb. Pomerná časť osobného mzdového bodu je podiel osobného mzdového bodu patriaceho za tieto doby, ktoré trvali celý kalendárny rok, a počtu dní kalendárneho roka, v ktorom sa tieto doby získali. Pomerná časť osobného mzdového bodu sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

Z dávkových spisov vyplýva, že navrhovateľ sa žiadosťou z 24. júna 2005 domáhal priznania starobného dôchodku s účinnosťou od 1. januára 2005. Rozhodnutím z 28. februára 2006 odporkyňa priznala navrhovateľovi starobný dôchodok vo výške 18 097 Sk mesačne s účinnosťou od 1. januára 2005. Pre výpočet výšky priznaného starobného dôchodku odporkyňa do priemerného osobného mzdového bodu rozhodujúceho obdobia započítala platby rokov 1994 a 1990, v ktorých navrhovateľ nepracoval celý rok, ale v roku 1990 mal odpracovaných len 3,5 mesiaca a v roku 1994 odpracoval 5 mesiacov. V období od 16. apríla 1990 do 31. júla 1994 sa zúčastnil študijného pobytu a mal neplatené voľno, počas ktorého ani zamestnávateľ ani on poistné odporkyňi neplatili.

Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľ bol nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003 a nepoberal starobný dôchodok, výška starobného dôchodku mu bolo potrebné určiť v súlade s § 261 ods. 1 a § 66 zákona o sociálnom poistení. Rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu určila odporkyňa podľa § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení na roky 1994 až 2002, ale keďže v tomto období nebolo 10 kalendárnych rokov, z ktorých by bolo možné určiť osobné mzdové body, predĺžila rozhodujúce obdobie až na rok 1990 a za roky 1990 a 1994 určila osobný mzdový bod ako podiel osobného vymeriavacieho základu a všeobecného vymeriavacieho základu. Skutočnosť, že navrhovateľ nezískal osobný vymeriavací základ (zárobok) za celý rok z dôvodu neplateného voľna odporkyňa nepovažovala za zákonný dôvod na vylúčenie kalendárnych rokov 1994 a 1990 z rozhodujúceho obdobia a nesúhlasila s požiadavkou navrhovateľa, aby bolo rozhodujúce obdobie posunuté na roky 1989 a 1988, (ktoré sú v písomnom vyhotovení odôvodnenia rozsudku krajského súdu nesprávne označené ako roky 1999 a 1998).

Uvedený právny názor krajského súdu však odvolací súd nepovažuje za správny. Za rozhodujúce 10-ročné obdobie na určenie dôchodkovej dávky navrhovateľa považovala odporkyňa obdobie rokov 2002,2001,2000.1999,1998,1997,1996,1995, kedy boli splnené podmienky na určenie osobných mzdových bodov. Roky 1994 a 1990 však bolo možné do rozhodujúceho obdobia zahrnúť, lebo aj za tieto roky bolo možné určiť osobné mzdové body, ak sa navrhovateľ zúčastnil študijného pobytu a čerpal pracovné voľno v čase od 16. apríla 1990 do 31. júla 1994. Na obdobie rokov 1993,1992 a 1991 sa vzťahuje ustanovenie § 255 ods. 3 prvá veta zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého osobný mzdový bod vo výške 0,3 patrí za náhradnú dobu a dobu štúdia, (ktoré sa hodnotia ako doba zamestnania) ak boli

získané pred 1. januárom 2004 a trvali celý kalendárny rok. V období uvedených rokov však navrhovateľ takúto dobu poistenia nezískal.

Rozhodujúce obdobie bolo preto potrebné predĺžiť pred rok 1994, a aj pred rok 1990 a tak navrhovateľ dosiahol desať kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body bez zohľadnenia obdobia, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 255 ods. 3 prvá veta zákona o sociálnom poistení v rozhodujúcom období rokov 2002,2001,2000,1999,1998,1997,1996 a 1995,1994 a 1990. V rokoch 1990 a 1994 však bolo povinnosťou odporkyne určiť navrhovateľovi osobný mzdový bod podľa § 255 ods. 3 veta tretia, druhá zákona o sociálnom poistení, lebo náhradné doby zamestnania (štúdia) trvali u navrhovateľa len časť kalendárneho roka. Osobný mzdový bod za roky 1990 a 1994 bolo preto potrebné určiť ako súčin pomernej časti osobného mzdového bodu a počtu dní týchto dôb. Pomerná časť osobného mzdového bodu je potom podiel osobného mzdového bodu patriaceho za tieto doby, ktoré trvali celý kalendárny rok a počtu dní kalendárneho roka, v ktorom sa tieto doby získali. Pomernú časť osobného mzdového bodu potom bolo potrebné zaokrúhliť na štyri desatinné miesta nahor.

Osobný mzdový bod za roky 1994 a 1990 bolo preto potrebné počítať ako podiel osobného vymeriavacieho základu alikvotnej časti všeobecného vymeriavacieho základu. Uvedeným spôsobom však odporkyňa pri výpočte výšky starobného dôchodku navrhovateľa nepostupovala, čo malo za následok nesprávne rozhodnutie o výške jeho starobného dôchodku.

Z týchto dôvodov podľa § 250ja ods. 4 v spojení s § 250l ods. 2 OSP odvolací sú zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a zrušil rozhodnutie správneho orgánu, ktorý je v súlade s § 250r OSP pri novom prejednaní viazaný právnym názorom súdu.

O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 OSP tak, že úspešnému navrhovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za 3 právne úkony, a to prevzatie vecí 7. júna 2007, právnu pomoc na pojednávaní krajského súdu 20. júna 2007 a za napísanie odvolania 12. septembra 2007, t.j. za jeden úkon 1 371 Sk podľa § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. vo výške 1/13-iny zo sumy 16 381 Sk výpočtového základu + paušál za 1 úkon 178 Sk, spolu $3 \times 1\,371 \text{ Sk} + 3 \times 178 \text{ Sk} = 4\,647 \text{ Sk}$.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. januára 2009

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová